

DOI: [https://doi.org/10.31470/2786-6424-2022-1\(2\)-139-148](https://doi.org/10.31470/2786-6424-2022-1(2)-139-148)

ORCID 0000-0001-9133-0889

**ПАНГЕЛОВА Наталія**

доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,  
завідувач кафедри теорії і методики  
фізичного виховання і спорту,  
Університет Григорія Сковороди  
в Переяславі

**PANHELOVA Natalia**

Doctor of Sciences in Physical Education  
and Sports, Professor,  
Head of the Department of Theory and  
Methods of Physical Education and  
Sports,  
Hryhoriy Skovoroda University  
in Pereiaslav

✉ [kafedra.tmfvis@ukr.net](mailto:kafedra.tmfvis@ukr.net)

ORCID 0000-0003-3771-5117

**РУБАН Владислав**

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, старший викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту,  
Університет Григорія Сковороди  
в Переяславі,  
м. Переяслав

**RUBAN Vladyslav**

Candidate of Sciences in Physical  
Education and Sports, Senior Lecturer of  
the Department of Theory and Methods  
of Physical Education and Sports,  
Hryhoriy Skovoroda University  
in Pereiaslav

✉ [ruban.vlad1991@ukr.net](mailto:ruban.vlad1991@ukr.net)

### ТРАНСФОРМАЦІЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ В ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС (2012-2022 pp.)

### TRANSFORMATION OF GLOBAL PROBLEMS OF THE OLYMPIC MOVEMENT AT THE PRESENT TIME (2012-2022)

**Анотація.**

**Вступ.** За останні 20 років в олімпійському русі, як і в міжнародному спортивному русі в цілому, відбулись кардинальні зміни. Зараз спорт, спортивні зв'язки стали глобальним явищем планетарного масштабу. Вступивши до якісно нового етапу свого розвитку, міжнародний спортивний рух набуває багато нових рис, які дозволяють називати його феноменом *неоолімпізму*. Сучасний неоолімпізм має низку характеристик, які відрізняють його від спорту попередніх десятиліть.

Отже, виникає необхідність у дослідженні основних тенденцій щодо трансформацій основних проблем олімпійського руху у теперішній час.

**Мета дослідження** – аналіз, узагальнення, систематизація та інтерпретація даних літературних джерел щодо сучасних тенденцій розвитку міжнародного олімпійського руху.

**Методи дослідження:** теоретичний аналіз, синтез та узагальнення даних науково-методичної літератури щодо особливостей організації, проведення та характерних рис Ігор Олімпіад та зимових Олімпійських ігор (2012-2022 pp.).

**Результати дослідження.** У теперішній час проблема політизації спорту трансформувалась наступним чином – прослідковується суттєвий вплив політики на міжнародний спортивний рух, який виявляється у наступному: існують різні політичні ідеології, як на соціальному рівні так і у спорті; часто досягнення спортсменів використовуються владою як символ державництва тієї або іншої країни; спорт вважається одним з найкращих засобів поширення серед населення національної політики та ідеології; спорт є ефективним засобом демонстрації непокори (бойкот або відмова від участі у змаганнях) з політикою своєї країни або ж іншої держави.

**Висновки.** Основними цілями втручання політики у спорт є: підвищення міжнародного протесту завдяки перемогам на змаганнях (Олімпійські ігри, чемпіонати світу та ін.); використання спортивних досягнень для пропаганди певної ідеології серед населення певної країни та за кордоном.

**Ключові слова:** олімпійський рух, проблеми, політизація.

**Annotation.**

**Introduction.** Over the past 20 years, the Olympic movement, as well as the international sports movement as a whole, has undergone drastic changes. Now sports, sports connections have become a global phenomenon of a planetary scale. Having entered a qualitatively new stage of its development, the international sports movement acquires many new features that allow it to be called the phenomenon of neo-Olympism. Modern Neo-Olympism has a number of characteristics that distinguish it from the sports of previous decades.

Therefore, there is a need to study the main trends regarding the transformations of the main problems of the Olympic movement at the present time.

**The purpose** of the study is the analysis, generalization, systematization and interpretation of these literary sources regarding the modern trends in the development of the international Olympic movement.

**Research methods:** theoretical analysis, synthesis and generalization of data from scientific and methodological literature regarding the peculiarities of the organization, conduct and characteristics of the Olympic Games and the Winter Olympic Games (2012-2022).

**Research results.** Nowadays, the problem of politicization of sports has been transformed as follows – the significant influence of politics on the international sports movement is traced, which is manifested in the following: there are different political ideologies, both at the social level and in sports; often the achievements of athletes are used by the authorities as a symbol of statehood of a particular country; sport is considered one of the best means of spreading national politics and ideology among the population; sport is an effective means of demonstrating disobedience (boycott or refusal to participate in competitions) with the politics of one's country or another state.

**Conclusions.** The main goals of political intervention in sports are: increasing international protest due to victories in competitions (Olympic Games, world championships, etc.); using sports achievements to promote a certain ideology among the population of a certain country and abroad.

**Key words:** Olympic movement, problems, politicization.

**Вступ. Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень і публікацій.** Спорт як сфера діяльності людей має важливе значення в житті світового співтовариства. Колишній президент Міжнародного Олімпійського комітету Хуан Антоніо Самаранч стверджував, що «...сучасному світові спорт потрібен як життєва філософська течія, на основі якої можна створити спосіб життя заснований на повазі до загальнолюдських етичних принципів, сприяючий вихованню, об'єднуючий спорт з культурою і мистецтвом...» [18].

Ці та інші гуманістичні ідеали були втілені П'єром Фреді де Кубертенем в більшості країн світу (205 у 2021 р.). Ідея Олімпізму – це ідея загального об'єднання на планеті через заняття спортом [5, 9, 10, 17].

За останні 20 років в олімпійському русі, як і в міжнародному спортивному русі в цілому, відбулись кардинальні зміни. Зараз спорт, спортивні зв'язки стали глобальним явищем планетарного масштабу. Вступивши до якісно нового етапу свого розвитку, міжнародний спортивний рух набуває багато нових рис, які дозволяють називати його феноменом *неоолімпізму*. Сучасний неоолімпізм має низку характеристик, які відрізняють його від спорту попередніх десятиліть.

Сучасному спорту періоду неоолімпізму властиві більша відкритість і подальша демократизація. З'явилися нові міжнародні спортивні організації, що беруть участь в управлінні міжнародним спортом. Стали більш демократичними умови членства в МОК, включення до його складу жінок, молоді [2, 11, 16].

Змінилося розуміння міжнародного спортивного руху. Як зауважують фахівці [3, 12, 20], він став сприйматися в більш широкому соціально-філософському аспекті як явище, що сприяє об'єднанню людей з різних країн. Посилилася гуманітарна складова спорту. Це, в свою чергу, призвело до його більшої самостійності, посилення впливу на всі сторони життя [22].

Однак, феномен неоолімпізму характеризується і низкою негативних факторів. На початку XXI ст. спорт часто стає ареною політичних протиріч, все частіше його використовують як інструмент для досягнення політичних цілей [6, 7].

На початку XXI ст. під впливом процесів глобалізації, в умовах активного впливу економіки спорт стає важливою її складовою. Це призводить до активізації процесів комерціалізації спорту, його подальшої професіоналізації.

Сучасні дослідники виділяють три глобальні проблеми – комерціалізацію, професіоналізацію, медіалізацію спорту [1, 4, 14, 15].

Комерціалізація міжнародного спортивного руху, складовою якого є олімпійський рух призвела до того, що прагнення до отримання надприбутків від спортивних змагань нівелює всі інші цілі і завдання, в тому числі й гуманістичні ідеали олімпізму, які сформульовані в Олімпійській хартії [2, 7].

Колосальний вплив, який здійснює комерціалізація на олімпійський рух у теперішній час не викликає сумніву. Однак, суперечливість комерціалізації спорту вступає в протиріччя з його розвитком. З одного боку, комерціалізація олімпійського спорту є джерелом фінансування підготовки та участі спортсменів в Олімпійських іграх, оплати витрат Міжнародного олімпійського комітету і міжнародних спортивних федерацій, зміцнення фонду «Олімпійська солідарність» та ін. [2, 9, 22].

Але з іншого боку, комерціалізація несе в собі негативні для олімпійського спорту моменти, а саме: комерційний інтерес здатний негативно впливати на вибір міста проведення Олімпійських ігор; спроби виключення з програми невидовищних і не прибуткових видів спорту (стрільба і кінний спорт на Олімпіаді-84 у Лос-Анджелесі); створення підґрунтя для необ'єктивного суддівства та інших неспортивних проявів; корупція спортивних чиновників; вживання спортсменами допінгу та ін. [7, 9].

Медіалізація спорту полягає у тому, що все частіше в якості спонсорів великих міжнародних змагань виступають великі телекомпанії та інші засоби масової інформації (ЗМІ). При цьому кошти від трансляції спортивних змагань виділяються, крім іншого і на розвиток спорту. Про активне впровадження ЗМІ у спорт переконливо свідчать цифри. Так, Олімпійські ігри 1984 року в Лос-Анджелесі транслювалися в 156 країнах, а Ігри 2000 року в Сіднеї показували у 214 країнах, причому кількість глядачів збільшилася в 2 рази. У той же час, ЗМІ починають впливати на спортивний рух. Наприклад, при вирішенні питання про зміну черговості проведення зимових і літніх Олімпійських ігор у 1994 р. одним з найбільш вагомим був аргумент про незручність телетрансляцій ігор, що проводяться в один рік. Часто телекомпанії, що транслюють Олімпійські ігри, стають не партнерами організаторів змагань, а замовниками, втручаючись в правила проведення спортивних змагань з метою надання їм більшої видовищності. Це призводить до медіалізації спорту, коли спортивні інтереси поступаються місцем видовищу і перетворюють їх з чесного змагання в шоу [7, 9].

Ще однією великою проблемою сучасного олімпійського руху є його політизація. Ця проблема не є новою. Історія міжнародного спортивного руху XX ст. свідчить про безліч випадків, коли спортивні змагання використовувалися в політичних цілях [7, 9].

У XXI ст. проблема політизації спорту ще більш загострюється. Достатньо згадати олімпіаду в Пекіні – 2022 (заклики бойкотувати ці Ігри на знак протесту проти відмови визнання незалежності Тибету), ситуацію на зимових Олімпійських іграх в 2014 р. в Сочі та ін.

Отже, виникає необхідність у дослідженні основних тенденцій щодо трансформацій основних проблем олімпійського руху у теперішній час.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.** Дослідження виконане згідно тематичного плану науково-дослідної роботи ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» на 2020-2024рр. за темою «Інтеграція фізичного, інтелектуального й духовного розвитку дітей, підлітків і молоді України в процесі фізкультурно-оздоровчої й спортивної діяльності» (№ державної реєстрації 0118U003847).

**Мета дослідження** – аналіз, узагальнення, систематизація та інтерпретація даних літературних джерел щодо сучасних тенденцій розвитку міжнародного олімпійського руху.

**Методи дослідження:** теоретичний аналіз, синтез та узагальнення даних науково-методичної літератури щодо особливостей організації, проведення та характерних рис Ігор Олімпіад та зимових Олімпійських ігор (2012-2022 рр.).

**Результати та дискусії.** Для того, щоб визначити спільні тенденції розвитку сучасного олімпійського руху, зміни окремих аспектів його глобальних проблем нами був проведений аналіз щодо організації, проведення і результатів олімпійських змагань 2012-2022 років.

*Ігри XXX Олімпіади**(м. Лондон, 27 липня – 12 серпня 2012 р.)*

В Іграх взяли участь 10500 спортсменів із 204 країн. Розігрувалось 302 комплекти нагород у 26 видах спорту. 8 липня 2005 року МОК вирішив позбавити бейсбол та софтбол олімпійського статусу. Замість них пропонувалось ввести до програми змагань гольф, карате, регбі-7, роликовий спорт та сквош, однак вони не отримали необхідної підтримки.

Українські спортсмени завоювали на лондонській Олімпіаді 20 медалей (14 місце у неофіційному командному заліку), з них 6 золотих, 4 срібних і 10 бронзових. Олімпійськими чемпіонами стали Яна Шемякіна (фехтування), Катерина Тарасенко, Наталія Довгодько, Анастасія Коженкова, Яна Дементьєва (академічне веслування), Олексій Торохтій (важка атлетика), Юрій Чебан (веслування на байдарках), Олександр Усик та Василь Ломаченко (бокс).

Топ-10 неофіційного національного медального заліку: 1 місце – США – 104 медалі (46з., 29ср., 29бр.); 2 місце – Китай 87 медалей (38з., 27ср., 22бр.); 3 місце – Велика Британія – 65 медалей (29з., 17ср., 19бр.); 4 місце – Росія 80 – медалей (23з., 25ср., 32бр.); 5 місце – Південна Корея – 28 медалей (13з., 8ср., 7бр.), 6 місце – Німеччина – 44 медалі (11з., 19ср., 14бр.), 7 місце – Франція – 34 медалі (11з., 11ср., 12бр.), 8 місце – Італія – 28 медалей (8з., 9ср., 11бр.), 9 місце – Угорщина – 17 медалей (8з., 4ср., 5бр.), 10 місце – Австралія – 35 медалей (7з., 16ср., 12бр.)

Через допінговий скандал 2015-2016 року, 22 березня 2016 року рішенням Міжнародної асоціації легкоатлетичних федерацій були позбавлені нагород наступні спортсмени:

- Росіянка Ольга Каніськіна позбавлена срібної медалі в ході на 20км;
- Росіянин Сергій Кірдяпкін позбавлений золотої медалі в ході на 50км;
- Російський важкоатлет Олександр Іванов (до 94кг) позбавлений срібної медалі Ігор-2012;
- Російська важкоатлетка Наталія Заболотна (до 75кг) також позбавлена срібла Олімпіади в Лондоні;
- Росіянка Юлія Заріпова (Іванова), яка змагалася в бігу на 3000м із перешкодами, позбавлена золота Олімпіади в Лондоні [8, 13, 19, 21].

*XXII зимові Олімпійські ігри**(Сочі, Росія, 7 лютого — 23 лютого 2014 р.)*

У змаганнях за 98 комплектів нагород (15 видів спорту) в боротьбу вступило 2800 спортсмени із 88 країн світу.

Необхідно зазначити, що з перших днів проведення Олімпійських ігор 2014 значна увага світової спільноти було прикута до подій, які відбувалися на Майдані у Києві.

Українська гірськолижниця Богдана Мацьоцька в знак протесту проти дій української влади відмовилася від подальшого виступу на Олімпійських Іграх в Сочі. Про це її батько й тренер Олег Мацьоцький написав на своїй сторінці у Facebook: «Ми, члени Національної олімпійської збірної команди України: Мацьоцька Богдана та Мацьоцький Олег, вкрай обурені останніми діями президента України Віктора Януковича, який замість того, щоб вирішити конфлікт переговорами з Майданом (чого ми до кінця сподівалися, їдучи на Олімпійські Ігри в Сочі), потопив найостанніші надії Українців в крові, порушивши при цьому одвічний принцип Олімпійських Ігор – Мир під час проведення. В знак солідарності з борцями на барикадах Майдану, та в знак протесту проти бандита-президента та його холуйського уряду, ми відмовляємося від подальшого виступу на Олімпійських Іграх в Сочі 2014 року. Вічна пам'ять полеглим героям за Волю України! Слава Україні та її Героям!!!».

19 лютого українська жіноча команда з лижних гонок (Марія Лісогор і Катерина Сердюк) не стартувала у командному спринті класичним стилем. Спортсменки хотіли взяти участь в гонці з траурними стрічками в пам'ять про жертви трагічних подій у Києві, але МОК заборонив внесення змін до екіпування, через що українки не вийшли на старт.

Українська команда на іграх у Сочі складалася із 45 спортсменів. Прапорonoсцем збірної України була Валентина Шевченко. На цих іграх українська команда здобула дві медалі. Золоту нагороду завоювала команда біатлоністок в естафеті (Віта Семеренко, Юлія Джима, Валентина Семеренко, Олена Підгрушна), а бронзову нагороду здобула Віта Семеренко (біатлон, 7,5 км). Команда України зайняла 20 місце у неофіційному командному заліку.

Необхідно зазначити, що через декілька днів по завершенню цих змагань відбулося кричуще порушення Російською федерацією міжнародного права – анексія суверенної території України автономної республіки Крим.

Топ-10 неофіційного національного медального заліку: 1 місце – Росія – 33 медалі (13з., 11ср., 9бр.), 2 місце – Норвегія – 26 медалей (11з., 5ср., 10бр.), 3 місце – Канада – 25 медалей (10з., 10ср., 5бр.), 4 місце – США – 28 медалей (9з., 7ср., 12бр.), 5 місце – Нідерланди – 24 медалей (8з., 7ср., 9бр.), 6 місце – Німеччина – 19 медалей (8з., 6ср., 5бр.), 7 місце – Швейцарія – 11 медалей (6з., 3ср., 2бр.), 8 місце – Білорусь – 6 медалей (5з., 0ср., 1бр.), 9 місце – Австрія – 17 медалей (4з., 8ср., 5бр.), 10 місце – Франція – 15 медалей – (4з., 4ср., 7бр.).

Через два роки після Олімпіади була проведена перевірка свідчень колишнього голови Московської антидопінгової лабораторії Григорія Родченкова, який втік у 2016 році в США. У висновках зазначалось, що в Сочі діяла система підміни проб російських спортсменів (очевидно санкціонована та контрольована ФСБ Росії). У зв'язку із цим Медичний директор МОК Річард Баджет зазначив: «нас у Сочі грубо обдурили».

#### *Ігри XXXI Олімпіади*

*(м. Ріо-де-Жанейро, Бразилія, 05 серпня – 21 серпня 2016 р.)*

В Іграх взяли участь 12500 спортсменів із 205 країн. Розігрувалось 306 комплектів нагород у 28 видах спорту. Програма змагань залишилась майже така сама, що й на попередніх Іграх. 9 жовтня 2009 року на тій ж сесії МОК, де було обрано місто, пройшло голосування, на якому було прийнято рішення про включення регбі-7 та гольфу в список олімпійських видів спорту.

Українські спортсмени завоювали на Олімпіаді в Ріо-де-Жанейро 11 медалей (31 місце у неофіційному командному заліку), з них 2 золотих, 5 срібних і 4 бронзових. Олімпійськими чемпіонами стали Олег Верняєв (спортивна гімнастика) та Юрій Чебан (веслування на байдарках і каное).

Топ-10 неофіційного національного медального заліку: 1 місце – США – 121 медаль (46з., 37ср., 38бр.), 2 місце – Велика Британія – 67 медалей (27з., 23ср., 17бр.), 3 місце – Китай – 70 медалей (26з., 18ср., 26бр.), 4 місце – Росія – 56 медалей (19з., 18бр., 19ср.), 5 місце – Німеччина – 42 медалі (17з., 10ср., 15бр.), 6 місце – Японія – 40 медалей (12з., 8ср., 20бр.), 7 місце – Франція – 42 медалі (10з., 18ср., 14бр.), 8 місце – Південна Корея – 21 медаль (9з., 3ср., 9бр.), 9 місце – Італія – 28 медалей (8з., 12ср., 8бр.), 10 місце – Австралія – 29 медалей (8з., 11ср., 10бр.).

Напередодні проведення Ігор Олімпіади МОК, ВАДА та міжнародні федерації з видів спорту з метою упередження допінгових скандалів під час змагань дискваліфікували легкоатлетичну команду Росії. У важкій атлетиці збірна Казахстану через допінг бала позбавлена частини ліцензій, збірна Азербайджану була позбавлена усіх ліцензій, а збірні Болгарії та Росії взагалі дискваліфіковані. У веслуванні, напередодні Олімпіади, дискваліфікували російську чоловічу команду з академічного веслування та білоруську чоловічу команду з веслування на байдарках і каное.

#### *XXIII зимові Олімпійські ігри*

*(Пхьончхан, Південна Корея, 9 – 25 лютого 2018 року)*

93 команди були представлені принаймні одним спортсменом (92 країни та делегація з Росії під олімпійським прапором).

Шість країн дебютували на зимових Олімпійських іграх: Еквадор, Еритрея, Косово, Малайзія, Нігерія та Сінгапур.

Спортсмени з Кайманових Островів, Домініканської Республіки та Перу кваліфікувались, однак всі три олімпійські комітети повернули свої квоти Міжнародній федерації лижного спорту.

Спортсменам з Північної Кореї було дозволено перетнути демілітаризовану зону на шляху до Південної Кореї. Північна Корея домовилась з Південною Кореєю надіслати своїх спортсменів для участі в змаганнях. Дві країни йшли під одним прапором на церемонії відкриття на спеціально побудованому для цього Олімпійському стадіоні

За даними ради міжнародних відносин США, бюджет Зимових Олімпійських ігор 2018 становив \$15.4 млрд. Згідно з документами інформантства SID, бюджет Ігор склав \$12,5 млрд.

На організацію Ігор в Пхьончхан і витратили \$2,4 млрд., решту витрачено на інфраструктурні проекти, пов'язані з Олімпіадою. Найбільші витрати пов'язані з будівництвом високошвидкісної залізничної магістралі з Сеула до Пхьончхан, який розташований за 170 км від столиці, на цей проект витрачено \$3,4 млрд.

Міжнародний Олімпійський комітет відсторонив від участі в Олімпійських іграх 2018 року збірну Росії за зловживання допінгом. Росіянам на Олімпіаді заборонено використовувати російську символіку, прапор та гімн.

Приводом для цього стали численні, викриті ще на Олімпіаді-2014 в Сочі випадки використання російськими спортсменами допінгу. За ними був знятий скандальний документальний фільм німецького режисера Х. Зепельта, призначене ВАДА розслідування та доповідь Річарда Макларена, а також власне визнання та речові докази втікача на Захід головного «хіміка» та офіційного голови Антидопінгової лабораторії Росії Григорія Родченкова. Розслідування довело існування таємної державної програми допінгу, яку підтримували НОК РФ, ФСБ, російський уряд та лабораторія РУСАДА.

На засіданні виконкому МОК, яке відбулося в Лозанні 5 грудня 2017, було прийнято рішення дискваліфікувати Олімпійський комітет Росії, усунути збірну РФ від участі в Олімпіаді-2018, призупинити в МОК членство президента Олімпійського комітету Росії Олександра Жукова, довічно відсторонити віцепрем'єра РФ Віталія Мутка і колишнього заступника міністра спорту РФ Нагорного від відвідування Олімпіад. Крім того, МОК наклав на Олімпійський комітет Росії штраф у розмірі 15 мільйонів доларів для відшкодування витрат МОК на розслідування.

Українські спортсмени представляли країну у таких видах спорту: біатлон, гірськолижний спорт, санний спорт, фігурне катання, лижні перегони, фрістайл, лижне двоборство, сноуборд, скелетон. Загалом 32 учасники, 9 видів спорту. Прапороносцем збірної України була Олена Михайлівна Підгрушна. На цих іграх українська команда здобула одну медаль. Золоту нагороду виборів Олександр Абраменко у фрістайлі, (різновид лижної акробатики).

Команда України зайняла 21 місце у неофіційному командному заліку.

Топ-10 неофіційного національного медального заліку: 1 місце – Норвегія – 39 медалей (14з., 14ср., 11бр.), 2 місце – Німеччина – 31 медаль (14з., 10ср., 7бр.), 3 місце – Канада – 29 медалей (11з., 8ср., 10бр.), 4 місце – США – 23 медалі (9з., 8ср., 6бр.), 5 місце – Нідерланди – 20 медалей (8з., 6ср., 6бр.), 6 місце – Швеція – 14 медалей (7з., 6ср., 1бр.), 7 місце – Південна Корея 17 медалей (5з., 8ср., 4бр.), 8 місце – Швейцарія – 15 медалей (5з., 6ср., 4бр.), 9 місце – Франція – 15 медалей (5з., 4ср., 6бр.), 10 місце – Японія – 13 медалей (4з., 5ср., 4бр.).

#### *Ігри XXXII Олімпіади*

*(м. Токіо, Японія, 21 липня-8 серпня 2021)*

Спочатку змагання планували провести від 22 липня до 9 серпня 2020 року.

Через пандемію їх перенесли на 2021 рік. Для цього розклад зсунули на 364 дні (на один день менше, ніж цілий рік, щоб збіглися дні тижня). За новим розкладом Олімпіада тривала з 21 липня по 8 серпня 2021 року, у них взяли участь 11 тисяч спортсменів із 205 країн світу. Було розіграно 339 комплектів нагород.

9 червня 2017 року МОК додав до програми Ігор Олімпіади 2020 року 15 нових дисциплін.

У цих змаганнях взяли участь 157 українських олімпійців у 25 видах спорту, що представляють 20 міжнародних спортивних федерацій: легкій (зокрема у стрибках, метаннях, спортивній ходьбі, естафетному, спринтерському, марафонському та бар'єрному бігу, а також бігу з перешкодами) та важкій атлетиці, плаванні (зокрема у басейні та вільній воді), а також артистичному плаванні та стрибках у воду, академічному веслуванні, веслуванні на байдарках і каное (зокрема у веслувальному слаломі), гімнастиці (спортивній, художній та стрибках на батуті), велоспорті (шосе, трек, маунтенбайк), кінному спорті, стрільбі (кульовій та стендовій) та стрільбі з лука, фехтуванні, сучасному п'ятиборстві та триатлоні, боксі, боротьбі (греко-римській, вільній та жіночій) дзюдо, карате, а також у бадмінтоні, великому та настільному тенісі.

На цій олімпіаді Українська команда виборола 19 медалей (44 місце у неофіційному командному заліку), з них 1 золота, 6 срібних, 12 бронзових нагород.

Ще 23 українця зупинилися буквально в кроці від п'єдесталу, посівши 4-6 місця у фінальних змаганнях. У Національному Олімпійському комітеті (НОК) України констатували, що наші атлети суттєво перевершили результати Ріо-де-Жанейро-2016, коли було здобуто 11 олімпійських медалей (2 золоті, 4 срібних та 5 бронзових нагород), незважаючи на те, що команда була представлена більшою кількістю спортсменів (206).

Українські медалісти Ігор XXXII Олімпіади.

«Золото»

- Жан Беленюк (греко-римська боротьба, 87 кг).

«Срібло»

- Михайло Романчук (плавання, 1500 м вільним стилем);
- Парвіз Насібов (греко-римська боротьба, 67 кг);

- Анжеліка Терлюга (карате, до 55 кг);
- Людмила Лузан та Анастасія Четверікова (веслування, каное – двійка, 500 м);
- Олександр Хижняк (бокс до 75 кг);
- Олена Сторікова (велоспорт-трек, спринт).

«Бронза»

- Дар'я Білодід (дзюдо, 48 кг);
- Ігор Рейзлін (фехтування, шпага);
- Оленна Костевич та Олег Омельчук (кульова стрільба, мікст);
- Михайло Романчук (плавання, 800 м вільним стилем);
- Єліна Світоліна (теніс);
- Алла Черкасова (жіноча боротьба, 68 кг);
- Ірина Коляденко (жіноча боротьба, 62 кг);
- Марта Федіна та Анастасія Шевчук (артистичне плавання, дует);
- Людмила Лузан (веслування на байдарках і каное, каное-одиночка, 200 м);
- Станіслав Гаруна (карате, до 75 кг);
- Владислава Алексієва, Марина Алексієва, Катерина Резнік, Анастасія Савчук, Ксенія Сидоренко, Марта Федіна, Аліна Шинкаренко, Єлизавета Яхно (артистичне плавання, група);
- Ярослава Могучих (легка атлетика, стрибки у висоту).

Топ-10 неофіційного національного медального заліку: 1 місце – США – 113 медалей (39з., 41бр., 33ср.), 2 місце – Китай – 88 медалей (38з. 32ср., 18бр.), 3 місце – Японія – 58 медалей (27з., 14ср, 17бр.), 4 місце – Велика Британія – 65 медалей (22з, 21бр., 22ср.), 5 місце – Олімпійський комітет Росії (ROC), 6 місце – Австралія – 46 медалей (17з., 7 ср., 22бр.), 7 місце – Нідерланди – 36 медалей (10з., 12ср., 14бр.), 8 місце – Франція – 33 медалі (10з., 12ср., 11бр.), 9 місце – Німеччина – 37 медалей (10з., 11ср., 16бр.), 10 місце – Італія – 40 медалей (10з., 10ср., 20 бр.).

*XXIV зимові Олімпійські ігри*

*(Пекін, Китайська Народна Республіка, 4 – 20 лютого 2022року)*

Сполучені Штати оголосили про дипломатичний бойкот зимових Олімпійських ігор 2022 року в Китаї. На Ігри не приїхала офіційна або дипломатична делегація США. Проте бойкот не стосувався самих збірних: спортсменів, тренерів та інших членів команд. До бойкоту зимових Олімпійських ігор 2022 також приєдналися Канада, Австралія та Велика Британія. Кожна з перерахованих країн назвала причиною бойкоту порушення прав людини в Китаї. Зокрема, вказують на «геноцид і злочини проти людства, скоєні Китаєм у Сінцзян-Уйгурському регіоні». КНР звинувачують у геноциді й нехтуванні правами уйгурського народу та інших етнічних і релігійних меншин.

31 січня 2022 року Американський фінансист і філантроп Джордж Сорос за кілька днів до відкриття зимових Олімпійських ігор у Пекіні виступив із різкою критикою лідера компартії Китаю та голови КНР Сі Цзіньпіна, назвавши його «найбільшою загрозою для відкритих суспільств у наш час». Федеральне бюро розслідувань США закликала учасників зимової Олімпіади відмовитися від особистих смартфонів через загрозу кібератак з боку китайської влади.

Індійська влада заявила, що приєднується до дипломатичного бойкоту Олімпіади в Пекіні. Це рішення викликане тим, що до естафети олімпійського вогню перед стартом змагань включили командира полку китайської армії. Раніше він брав участь у бою з індійськими військами на кордоні. Через це на церемонії відкриття та закриття Ігор не буде представника Індії, передає CNN. Проте єдиний індійський спортсмен на Іграх, гірськолижник Аріф Хан, брав участь у змаганнях.

Через бойкот низка спонсорів Олімпіади стикнулися із труднощами. Передовсім американські спонсори. Корпорація Intel потрапила до скандалу.

24 січня 2022 року Китай скасував місячний карантин у Сіані, північному місті з населенням приблизно 13 мільйонів людей. Влада також наказала тестувати 2 мільйони людей у Пекіні менш, ніж за два тижні до початку зимових Олімпійських ігор.

У Пекіні повідомили про найбільшу кількість нових випадків коронавірусної хвороби COVID-19 з середини 2020 року – лише за кілька днів до відкриття зимових Олімпійських ігор. 24 січня організаційний комітет заявив, що серед членів делегацій на Зимових Олімпійських іграх 2022 року в Пекіні зафіксовано перший позитивний випадок захворювання коронавірусом. Серед пасажирів літака олімпійської збірної Норвегії після приземлення в Пекіні виявили коронавірус. Вірус виявили у двох

співробітників адміністрації команди, тренера норвезької збірної, двох норвезьких лижниць. Станом на 31 січня, кількість хворих на COVID-19 на Олімпіаді в Пекіні сягнула 119. 2 лютого 2022 року захворіла перша українка – спортсменка біатлоністка Олена Білосюк. Перед цим позитивним тест виявився у головного тренера чоловічої біатлонної команди Юрая Санітри, сервісмена і фізіотерапевта команди. Таким чином серед команди українців вже 4 особи захворіли на COVID-19.

5 лютого 2022 року перший змагальний день на XXIV зимових Олімпійських іграх для українців розпочався турніром стрибунів на лижах з трампліну, але без участі Віталія Калініченко, який отримав позитивний тест на коронавірус.

Українські спортсмени представляли країну у таких видах спорту: біатлон, гірськолижний спорт, санний спорт, фігурне катання, лижні перегони, фрістайл, лижне двоборство, сноуборд, скелетон. Загалом 46 учасників, 12 видів спорту.

Прапороносцями збірної України на зимовій Олімпіаді-2022 були Олександр Абраменко (відкриття) та Олександра Назарова. На цих іграх українська команда здобула одну медаль. Срібло виборів Олександр Абраменко Фрістайл, у фрістайлі (акробатика).

Команда України розділила 25-26 місце з командою Іспанії у неофіційному командному заліку.

Топ-10 неофіційного національного медального заліку: 1 місце – Норвегія – 37 медалей (16з., 8ср., 13бр.), 2 місце – Німеччина – 27 медалей (12з., 10ср., 5бр.), 3 місце – Китай 15 медалей (9з., 4ср., 2бр.), 4 місце – США – 25 медалей (8з., 10бр., 7.), 5 місце – Швеція – 18 медалей (8з., 5ср., 5бр.), 6 – місце – Нідерланди – 17 медалей (8з., 5ср., 4бр.), 7 місце – Австрія -18 медалей (7з., 7ср., 4бр.), 8 місце – Швейцарія – 14 медалей (7з., 2ср., 5бр.), 9 місце Олімпійський комітет Росії (ROC) – 32 медалі (6з., 12ср., 14бр.), 10 місце – Франція – 14 медалей (5з., 7ср., 2бр.)

І знову ж відбулось «повторення» політичних подій, тільки більш жакливе. Через декілька днів після закриття Ігор відбулось повномасштабне вторгнення Росії в Україну. Таким чином, можна говорити про те, що на сьогоднішній день проблема політизації спорту постала особливо гостро.

**Висновки.** Отже, у теперішній час проблема політизації спорту трансформувалась наступним чином – прослідковується суттєвий вплив політики на міжнародний спортивний рух, який виявляється у наступному: існують різні політичні ідеології, як на соціальному рівні так і у спорті; часто досягнення спортсменів використовуються владою як символ державництва тієї або іншої країни; спорт вважається одним з найкращих засобів поширення серед населення національної політики та ідеології; спорт є ефективним засобом демонстрації непокори (бойкот або відмова від участі у змаганнях) з політикою своєї країни або ж іншої держави.

Основними цілями втручання політики у спорт є: підвищення міжнародного протесту завдяки перемогам на змаганнях (Олімпійські ігри, чемпіонати світу та ін.); використання спортивних досягнень для пропаганди певної ідеології серед населення певної країни та за кордоном. Встановлення громадського контролю над деякими видами спорту; введення санкцій проти інших держав, які проводять небажану національну політику; військово-фізична підготовка громадян; досягнення особистісних цілей політичних діячів; посилення національного єднання та підвищення національної свідомості.

Набули поширення нові форми політичної боротьби у міжнародному політичному русі. Так, до традиційних форм (протести, бойкоти) додалися такі, як відклик команди з Олімпійських ігор, демонстративний вихід країни з міжнародного олімпійського руху, допуск спортсменів країн до участі в Олімпійських іграх з обмеженнями (без використання державної символіки). Крім того, з'явилися екстремальні форми—теракти, спланована військова агресія.

**Перспективи подальших досліджень** полягають у дослідженні явища глобалізації у сучасному олімпійському русі.

**Конфлікт інтересів.** Автори заявляють, що не існує будь-якого конфлікту інтересів.

#### Література

1. Беднарська О. Олімпійський рух в історичному дискурсі. *Студентський науковий вісник*. 2017. №42 С. 113-116
2. Бубка С.Н. Олімпійський спорт: давньогрецька спадщина та сучасний стан: автореф. дис ... доктора наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.01. Київ, 2014. 35 с.
3. Визитей Н.Н. Социология спорта. Курс лекции. Киев: Олимпийская литература, 2005. 248 с.



4. Долбишева Н. Розвиток неолімпійського спорту в міжнародному спортивному русі як автономії в період новітньої історії. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2021, №3 С. 26-35. DOI: 10.32540/2071-1476-2021-3-026
5. Лазаренко С. Прогресивний підхід щодо аналізу фундаментальних принципів сучасного олімпізму. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 47. Том 3. 2022. С. 181-188.
6. Пангелова Н., Рубан В., Пангелов Б. Міжнародний спортивний рух і пандемія COVID-19: виклики, реалії та перспективи. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2021. №3. С. 83-92. DOI: 10.325.40/2071-14-76-1476-2021-3-085
7. Пангелова Н.Є. Історія фізичної культури: навч.посіб.2-ге вид. (доповн. і перероб.). Київ: Освіта України, 2010. 294 с.
8. Платонов В. Допинг в олимпийском спорте: кризисные явления и пути их преодоления. *Наука в олимпийском спорте*. 2016; №2. С. 64- 90.
9. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт. Учебник [в 2кн.]. Киев: Олимпийская література, 1994. Кн. 1. 496 с.
10. Пьер де Кубертен. Олимпийские мемуары: пер. с фр. М.: Рид Групп, 2011. 176 с.
11. Радченко Л.О. Історичні, організаційні та методологічні засади культурноосвітницької складової сучасного олімпійського руху: автореф. дис. ... докт. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.01. НУФВСУ. Київ, 2021. 42 с.
12. Радченко Л.О. Наукова розробленість проблеми формування культурно-освітньої складової сучасного олімпійського руху. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Випуск 2 (55). 2015. С. 78-81
13. Самошкін В., Мелешко В., Гвоздак А., Яковенко А. Допінг у спорті та шляхи протидії антидопінгового законодавства. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2020. №1. С. 142-154. DOI: 10.325.40/2071-1476-2019-1-142
14. Сідоров Д.В., Лайчук А.М. Проблеми сучасного олімпійського руху. *Студентська спортивна наука*. 2014. С. 140-142.
15. Суник А.Б. Современные олимпийские игры: Краткий исторический очерк (1896-2012 г.г.). М.: Советский спорт, 2013. 232 с.
16. Cultural heritage of Ancient Greece and the Olympic games / M. Bulatova, S. Bubka. K.: Olympic literature, 2013. 408 p.
17. Durantez C. Pierre de Coubertin: the Olympic Humanist. Switzerland, Lausanne Olympic Museum, 1994. 128 p.
18. Garcia B. One hundred years of cultural programming within the Olympic Games (1912-2012): origins, evolution and projecctions. *International Journal of Cultural Polisy* №4. November 2008. P. 361-376
19. Jonson M.B. A systematic social-cognitive perspective of doping. *Psychology of sport and Exercise*. 2012; 3(13). p 317-323.
20. Moraras M., Chris K. Olympic cities and communication. Centre d'Estadis Olympics, Universitat Autonoma de Barselona. 2005. 16 p.
21. Morente-Sanchez J., Zabala M. Doping in sport: a revive of elite athletes attitudes, beliefs, and knowledge. *Sports Medicine*. 2013; 43(6): p. 359- 411.
22. Olympic Games (1896-1972) / M. Bulatova, S. Bubka, V. Platonov. K.: Olympic literature, 2013. 496 p.

#### References

1. Bednarska O. Olympic movement in historical discourse. *Student Scientific Bulletin*. 2017. No. 42, pp. 113-116
2. Bubka S.N. Olympic sport: ancient Greek heritage and modern state: autoref. thesis ... doctor of science in physics education and sports: 24.00.01. Kyiv, 2014. 35 p.
3. Visitey N.N. Sociology of sports. Lecture course. Kyiv: Olympic Literature, 2005. 248 p.
4. Dolbysheva N. The development of non-Olympic sports in the international sports movement as autonomy in the period of recent history. *Sports Bulletin of the Dnieper Region*. 2021, No. 3, pp. 26-35. DOI: 10.32540/2071-1476-2021-3-026

5. Lazarenko S. A progressive approach to the analysis of the fundamental principles of modern Olympism. *Current issues of humanitarian sciences*. Vol. 47, Volume 3, 2022. P.181-188.
6. Panhelova N., Ruban V., Panhelov B. International sports movement and the COVID-19 pandemic: challenges, realities and prospects. *Sports Bulletin of the Dnieper Region*. 2021. No. 3. P. 83-92. DOI: 10.325.40/2071-14-76-1476-2021-3-085
7. Panhelova N.E. History of physical culture: teaching manual, 2nd ed. (addition and revision). Kyiv: Education of Ukraine, 2010. 294 p.
8. Platonov V. Doping in Olympic sports: crisis phenomena and ways to overcome them. *Science in Olympic sports*. 2016; No. 2. P. 64-90.
9. Platonov V.N., Gusnov S.I. Olympic sport. Textbook [ in 2 books ]. Kyiv: Olympic Literature, 1994. Book. 1. 496 p.
10. Pierre de Coubertin. Olympic memoirs: trans. with Fr. M.: Reed Group, 2011. 176 p.
11. Radchenko L.O. Historical, organizational and methodological foundations of the cultural and educational component of the modern Olympic movement: autoref. thesis ... Dr. sciences in physics education and sports: 24.00.01. NUFESU. Kyiv, 2021. 42 p.
12. Radchenko L.O. Scientific development of the problem of forming the cultural and educational component of the modern Olympic movement. *Scientific journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University*. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Issue 2 (55). 2015. P. 78-81.
13. Samoshkin V., Meleshko V., Gvozdak A., Yakovenko A. Doping in sports and ways of counteracting anti-doping legislation. *Sports Bulletin of the Dnieper Region*. 2020. No. 1. P. 142-154. DOI: 10.325.40/2071-1476-2019-1-142
14. Sidorov D.V., Laichuk A.M. Problems of the modern Olympic movement. *Student sports science*. 2014. P. 140-142.
15. Sunyk A.B. Modern Olympic Games: A Brief Historical Outline (1896-2012). M.: Sovetsky sport, 2013. 232 p.
16. Cultural heritage of Ancient Greece and the Olympic games / M. Bulatova, S. Bubka. K.: Olympic literature, 2013. 408 p.
17. Durantez C. Pierre de Coubertin: the Olympic Humanist. Switzerland, Lausanne Olympic Museum, 1994. 128 p.
18. Garcia B. One hundred years of cultural programming within the Olympic Games (1912-2012): origins, evolution and projecctions. *International Journal of Cultural Polisy* №4. November 2008. P. 361-376
19. Jonson M.B. A systematic social-cognitive perspective of doping. *Psychology of sport and Exercise*. 2012; 3(13). p 317-323.
20. Moraras M., Chris K. Olympic cities and communication. Centre d'Estadis Olympics, Universitat Autonomia de Barselona. 2005. 16 p.
21. Morente-Sanchez J., Zabala M. Doping in sport: a revive of elite athletes attitudes, beliefs, and knowledge. *Sports Medicine*. 2013; 43(6): p.359- 411.
22. Olympic Games (1896-1972) / M. Bulatova, S. Bubka, V. Platonov. K.: Olympic literature, 2013. 496 p.